

בש"פ 6603/17 - גנאדי אברמוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6603/17

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
העורר: גנאדי אברמוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת במ"ת 17706-06-17 מיום 9.7.2017 שניתנה על ידי כב' השופט ג' אזולאי

בשם העורר: עו"ד יובל זמר

בשם המשיבה: עו"ד נעימה חנאווי-כראם

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט ג' אזולאי) במ"ת 17706-06-17 מיום 9.7.2017, במסגרתה נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית להוכחת העבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום, כפי שיפורט להלן.

רקע

1. ביום 8.6.2017 הוגש נגד העורר ושניים נוספים כתב אישום הכולל שלושה אישומים, מתוכם אחד מיוחס לעורר.

עמוד 1

לפי עובדות כתב האישום, הנאשם 1, הציע לאושרי באבייב ששימש כסוכן משטרתי (להלן: הסוכן), לרכוש ממנו ומן הנאשם 2 סמים מסוכנים מסוג קוקאין ואקסטזי. בהמשך לסיכום זה, ביום 9.5.2017 שוחח הסוכן, אשר שהה באזור טבריה, עם הנאשם 1. הסוכן השתמש במילות הקוד אשר סוכמו מראש ואמר לנאשם 1 כי הוא מעוניין לרכוש 30 גרם של סם מסוכן מסוג קוקאין. הנאשם 1 ביקש מהסוכן להגיע אליו לחדרה ביום למחרת. ביום 10.5.2017 הגיע הסוכן לחדרה ונפגש עם הנאשם 1 בבית הורי הנאשמים 1-2. לאחר הגעת הסוכן, התקשר הנאשם 1 לנאשם 2 ואמר לו כי הסוכן נמצא אצלו וקבע עמו כי הסם ימסר במקום סמוך לבית הורי הנאשמים 1-2 (להלן: מקום המפגש). בחלוף זמן מה הגיעו העורר והנאשם 2 למקום המפגש כשהם מחזיקים בסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 28.05 גרם (להלן: הסמים). העורר הסתיר את הסמים על אדן חלון בסמוך למקום המפגש על מנת שמסירת הסמים לא תהיה במקום גלוי לעין. הנאשם 2 התקשר לנאשם 1 ואמר לו כי הסמים מוכנים למכירה. מספר דקות לאחר מכן הגיעו הסוכן והנאשם 1 למקום המפגש ופגשו בעורר ובנאשם 2. העורר הוביל את הסוכן למקום בו הסתיר את הסמים, מסר לו אותם והורה לו למסור את התשלום עבורם לנאשם 2. הסוכן שב למקום בו המתינו הנאשמים 1-2 ומסר לנאשם 13,500 ש"ח במזומן תמורת הסמים.

על רקע זה מיוחסות לעורר עבירות של סחר סם מסוכן לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה) בתוספת סעיף 29 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 7(ג) רישא לפקודה בתוספת סעיף 29 לחוק.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי אשר דן בבקשה, עמד תחילה על כך שבא כוחו של העורר (להלן: הסנגור), שב וטען כי הוא אינו חולק על קיומן של ראיות לכאורה כנגד העורר, אך חרף זאת טען לעוצמתן. צוין כי הסנגור טען שאין לגרסה המועלית בעדות הסוכן כל זכר בהקלטה. בית המשפט קבע כי מעיון בתמליל השיחה ובעדות הסוכן עולה כי על פני הדברים טענה זו מוצדקת. עם זאת, צוין כי אין מחלוקת בין הצדדים כי איכות השמע של ההקלטה "גרועה". כן צוין כי הסנגור לא טען לסתירות מהותיות בין העדות הכתובה להקלטה כי אם לחוסר פרטים. נקבע כי לנוכח העובדה "שההקלטה גרועה", אין בכך כדי להעיד כי הדברים לא נאמרו ודי בשלב זה בדברים העולים מעדותו של הסוכן בה הוצגה גרסה מפורטת בקשר למעורבותו של העורר. בית המשפט עמד על כך שהסנגור טען כי ישנה בעייתיות במסדר הזיהוי שנערך לסוכן, שכן הסוכן תיאר את העורר לפני מסדר הזיהוי כבעל זקן ושיער שחור קצר ואילו כיום הוא קירח ומגולח. בית המשפט קבע כי אין כל בעיה מיוחדת בזיהוי ובכל מקרה דינה של טענה זו להתברר בהליך העיקרי ולא בשלב זה של ההליך. טענה נוספת שהעלה הסנגור נוגעת לרכב המאזדה עמו הגיעו הנאשם 2 והעורר למקום המפגש. הסוכן סיפר במסגרת הודעתו כי שאל את הנאשם 2 אם הרכב שלו והוא השיב בחיוב וכאשר נשאל אודות הרכב השיב "מאזדה 3 בצבע שחור נראית חדשה...". לטענת הסנגור, בהתאם לפלט שהוצא אודות הרכב עולה כי שנת ייצורו היא 2011 ומשכך הוא הביע תמיהה על כך שהרכב נראה חדש. בית המשפט ציין כי טענה זו אינה מובנת לו, הואיל וגם רכב "ישן" שיוצר לפני שנים רבות יכול להיות במצב טוב ולהיראות חדש, וקבע, בין היתר, כי אין כל חשיבות לעובדה שצורתו של הדגם החדש שונה. גם בעניין זה נקבע כי אין כל חשיבות לטענה זו בשלב זה של ההליך. בית המשפט ציין בהקשר זה כי לטענת העורר מדובר ברכב של חמותו ודי בכך לשלב זה של ההליך. בנוסף, הועלתה טענה כי הסוכן תיאר את היכרותו עם מישהו בשם "גנה" בעוד שלעורר קוראים "גנאדי". בהקשר זה נקבע כי העורר מסר בעצמו כי יש המכנים אותו "גנה" שהוא קיצור של השם "גנאדי". על רקע זה, הגיע בית המשפט למסקנה כי קיימת בחומר הראיות תשתית ראייתית לכאורית וכי קיים פוטנציאל ראייתי להוכחת המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום, כאשר טענות הסנגור כפי שהובאו במסגרת זו, מקומן להתברר במשפט גופו, כאשר יעידו העדים ויבחנו את הראיות לעומקן.

3. אשר לעילה וחלופת מעצר; נקבע כי בענייננו אין מחלוקת בין הצדדים כי מתקיימת עילת מעצר נוכח עבירת הסחר המיוחסת לעורר אשר הינה עבירה חמורה. הודגש, כי ההלכה היא כי בשל המסוכנות הרבה הכרוכה בעבירות של סחר בסמים, שחרור לחלופת מעצר יתאפשר רק במקרים חריגים. בית המשפט ציין כי לעורר עבר פלילי הכולל ארבע הרשעות, כאשר האחרונה שבהן היא מחודש יולי 2015. צוין כי אמנם אין לחובתו עבירות קודמות בתחום הסמים, אולם הרשעותיו הן בגין ביצוע עבירות רבות, מגוונות וחמורות לא פחות ובכלל זה: רכישה והחזקת נשק שלא כדין; ייצור יבוא וייצוא נשק בלי רשות; קשירת קשר לביצוע פשע; התפרצות לבית מגורים; גניבה; הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; הונאה בכרטיס חיוב; גניבת רכב; החזקת כלי פריצה לרכב; נהיגה בזמן פסילה; החזקת נכס חשוד כגנוב; היזק לרכוש במזיד; מסחר ברכב או בחלקי רכב גנובים; וחבלה במזיד ברכב. הוטעם, כי בשנת 2003 אף נגזר על העורר עונש מאסר בפועל של חמש שנים. על אף האמור, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר שירות מבחן בענייננו של העורר לשם הערכת מסוכנותו בכלים מקצועיים.

4. בדיון שנערך לפני הוגשה לעיוני החלטה מיום 31.7.2017 במסגרתה דן בית המשפט המחוזי בתסקיר המעצר שהוגש בענייננו של העורר. בהחלטה צוין כי שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרורו של העורר למעצר בית. כן צוין כי שירות המבחן העריך כי לנוכח החשש להמשך קשריו החברתיים השוליים של העורר באזור מגוריו, כפי העולה מן המידע שנאסף לגביו, החלופה שהוצעה על ידו - מעצר בית בבית הוריו ובפיקוחם - אינה עונה על הצורך להעתיקו מאזור מגוריו, ועל כן אין בה כדי לצמצם את הסיכון הגבוה להישנות התנהגות דומה. לפיכך, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. יחד עם זאת, לבקשת בא-כוחו של העורר בית המשפט הורה על עריכת תסקיר נוסף עד ליום 25.9.2017, לבחינת חלופה שיקומית טיפולית בתחום הסמים.

טענות הצדדים

5. העורר טוען - באמצעות בא כוחו, עו"ד יובל זמר - כי התשתית הראייתית ביחס למעורבותו היא דלה ואין בה כדי לבסס עילה למעצרו עד לתום ההליכים נגדו. נטען כי גרסתו של הסוכן זיהויו במסדר הזיהוי את העורר בתור המעורב השלישי באירוע היא חסרת כל תימוכין בראיות אובייקטיביות, וכי ניתן לה משקל רב מדי. בהקשר זה נטען כי כל ראיה חלשה שהוצגה "חוזקה" באמצעות עדותו של הסוכן ששימשה מעין "ראיית זהב" שבכוחה למלא כל חסר ולבוא במקומה של כל ראייה חסרה. העורר מוסיף וטוען כי העובדה שמסדר הזיהוי נערך ללא נוכחות סנגור היא בגדר מחדל משטרתי. לגופם של דברים טוען העורר כי זיהויו כאותו מעורב שלישי על ידי הסוכן היא שגויה. בהקשר זה נטען כי הסוכן תיאר בהודעתו את "גנה" כבעל שיער קצר בצבע שחור וזקן קצר מלא, וכי תיאור זה אינו תואם את מראהו של העורר שהוא מגולח וקירח. כמו כן, נטען כי לעורר אין עבר פלילי הכולל מעורבות בעבירות סמים ועל כן לא ברור מדוע הוצגה תמונתו במסגרת מסדר הזיהוי מלכתחילה. זאת ועוד, נטען כי העובדה שהטלפון הנייד של העורר לא אוכן היא בגדר מחדל משטרתי, שכן באמצעות איכון ניתן היה לגלות האם הוא היה נוכח במיקום בו התבצעה העסקה באותה העת. במהלך הדיון שנערך לפני טען בא כוחו של העורר כי בידיו תצלומים של העורר מאירוע משפחתי שהתקיים מספר ימים לפני האירוע מושא כתב האישום, שבו הוא נראה מגולח וקירח באופן שאינו תואם את תיאורו של הסוכן. משכך, נטען כי הסוכן שגה בזיהוי העורר כמי שהיה מעורב באירוע.

6. המשיבה טוענת - באמצעות באת-כוחה, עו"ד נעימה חנאווי-כראם - כי מדובר ב"תיק סוכן" אשר הראיה המרכזית לו היא הודעת הסוכן, כשלצידה חיזוקים ראייתיים שונים. המשיבה מדגישה כי הסוכן מתאר כי הוא "הלך אחרי גנה" וכי גם העורר בחקירתו אישר כי "גנה" הוא כינוי מקביל לשם "גנאדי". אשר לטענה לפיה תוצאותיו של מסדר הזיהוי שגויות בשל הפער בין תיאורו של "גנה" בהודעות הסוכן לבין מראהו בתמונה במסדר הזיהוי; נטען כי העורר נעצר כ-19 ימים

לאחר האירוע, ועל כן ייתכן שבפרק זמן זה המראה שלו השתנה. אשר לתמונות ולסרטון בהם נראה העורר מגולח וקירח, אותם הזכיר בא כוחו של העורר; צוין כי אלו לא הוגשו לעיונה של המשיבה ואף לא לבית המשפט המחוזי ולכן אין באפשרותה להתייחס אליהם. לטענת המשיבה, די בשלב זה בהודעת הסוכן, בדברי העורר עצמו ובמסדר הזיהוי על מנת לבסס תשתית ראייתית לכאורית שיש בה כדי להצביע על סיכוי סביר להרשעתו. זאת ועוד, נטען כי מן התסקיר עולה בבירור כי רמת המסוכנות הנשקפת מן העורר היא גבוהה. הודגש, כי שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרר את העורר לחלופה ומצא כי אין בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו. על רקע זה, נטען כי החלטתו של בית המשפט קמא היא החלטה ראויה אשר אין מקום להתערב בה.

דין והכרעה

7. לאחר שעייתי בהודעת הערר ובנספחיה, ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפני, ולאחר שבחנתי בקפידה את חומר הראיות שהוגש לעיוני, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

8. כידוע, בשלב בקשת המעצר עד לתום ההליכים נדרש בית המשפט לבחון האם די בחומר הראיות הגולמי שלפניו על מנת לבסס תשתית ראייתית לכאורית שיש בה כדי להצביע על סיכוי סביר להרשעתו של הנאשם [ראו למשל: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133, 145 (1996)]. בשלב זה, בית המשפט אינו נדרש לבחינת מהימנות העדים או משקלן של העדויות, אלא אם יש בהן סתירות מהותיות המצביעות מעצמן על כרסום ממשי בקיומן של ראיות לכאורה [השוו: בש"פ 4427/15 מסיקה נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (8.7.2015)]; בש"פ 4398/16 סבח נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.6.2016)]. בחינת חומר הראיות בעניינו של העורר, מגלה כי ישנן ראיות לכאורה לכך שהעורר ביצע את העבירות המיוחסות לו. להלן אסקור בקצרה את הראיות שעליהן ניתן לבסס מסקנה זו.

9. עיקר טענותיו של העורר, כאמור, עניינן בכך שהתיאור שמסר הסוכן בהודעתו אינו תואם את מראהו, שכן לפי התיאור "גנה" הוא בעל שיער קצר שחור וזקן מלא, ואילו העורר קירח ומגולח. אין בידי לקבל טענה זו.

בתמונות ובסרטון שהגיש בא-כוחו של העורר לעיוני לאחר מועד הדיון, ואשר לא הוצגו כחלק מחומר הראיות בפני בית המשפט המחוזי או בפני המשיבה, נראה העורר מגולח ובעל שיער קצוץ. לפי הנטען, הסרטון בו מתועד העורר צולם ביום 27.4.2017 והתמונות צולמו ביום 2.5.2017. יצוין כבר עתה כי לא מצאתי כל ביסוס לכך שהסרטון והתמונות צולמו לכאורה בתאריכים הנ"ל כפי הנטען. יחד עם זאת, ואף אם אניח כי מדובר בתאריכים הנכונים בהם תועד העורר, אין בכך כדי ללמד כי לא ייתכן שביום 10.5.2017 - יום התרחשות האירוע והמפגש בין העורר לבין הסוכן - לעורר היה זקן ושיער על ראשו, ובהחלט ניתן להניח כי בפרק הזמן שחלף גידל העורר "זקן מלא אבל קצר ושיער קצר שחור" (הודעת הסוכן במשטרה מיום 10.5.2017, שורות 16-19). כמו כן, על אף שהסוכן תיאר בהודעתו את "גנה" כבעל שיער קצר שחור וזקן מלא, במסגרת מסדר הזיהוי הוא זיהה את תמונתו של העורר (שבה הוא נראה מגולח ובעל שיער קצוץ), ומסר כי: "מספר 7 זה גנדי הוא היה בעסקה אחת משותפת עם שני האחים קגרמינין של 30 גר' קוקאין שקניתי בשביל המשטרה" (דו"ח מסדר הזיהוי מיום 17.5.2017). סבורני כי אין בפער המסוים בין מראהו הנוכחי של העורר לבין תיאורו של הסוכן בהודעתו, על מנת לפגום בעצם הזיהוי, וניתן בהחלט לראות בו כראיה לכאורה בעלת משקל שיש בה כדי להוביל להרשעתו של העורר במיוחס לו.

10. אשר לטענה כי כינויו של המעורב השלישי באירוע כ"גנה" אינה מתיישבת עם שמו של העורר; בתוארו את

המעורב השלישי באירוע, ציין הסוכן כי "השם שלו גנה שזה קיצור של גנדי או גניה" (הודעת הסוכן במשטרה מיום 10.5.2017, שורה 17). מעבר לכך, העורר עצמו מסר בחקירתו כי "השם גנדי הקיצור של זה גנה" וכי אשתו ואמו מכנות אותו כך (הודעת העורר במשטרה מיום 29.5.2017, שורות 19-22). לדעתי, די בדבריו של העורר עצמו כי מדובר באותו שם, על מנת לדחות טענה זו.

11. אשר לטענה כי קיום מסדר הזיהוי ללא נוכחותו של סנגור הוא בגדר מחדל משטרתי; לא אחת נקבע כי היעדרו של עורך דין במסדר זיהוי פוגם במשקלו של מסדר הזיהוי, אך אין בו כדי לפסול את המסדר כראיה [השוו: ע"פ 5249/01 מזרחי נ' מדינת ישראל, נז(1) 656, 665 (2002)]. לטעמי, יש מקום להתייחס לסוגיה זו במסגרת ההליך העיקרי.

12. דעתי היא כי די באמור על מנת לדחות את טענותיו של העורר כי אין די ראיות לכאורה המצביעות על סיכוי סביר להרשעתו והמצדיקות את מעצרו עד לתום ההליכים נגדו.

13. אשר לחלופת מעצר; המעשים בגינם מואשם העורר מקימים נגדו עילת מעצר סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 [השוו: בש"פ 8101/16 אלסאנע נ' מדינת ישראל, פסקה 14 והאסמכתאות שם (16.11.2016)]. כידוע, נאשם שיש לגביו ראיות לכאורה הקושרות אותו לביצוע עבירות סחר בסמים לא ישוחרר, ככלל, לחלופת מעצר, אלא במקרים חריגים [ראו למשל: בש"פ 6544/17 אמר נ' מדינת ישראל, פסקה 13 והאסמכתאות שם (31.8.2017)]. בבואו לבחון את שאלת היתכנותה של שאלת מעצר, בית המשפט יערוך בחינה דו שלבית, אשר במסגרתה יבחן האם ניתן ברמה העקרונית להשיג את תכלית המעצר באמצעות חלופה כלשהי, וככל שכן - האם חלופת המעצר המוצעת הולמת בנסיבות המקרה הקונקרטי ויש בה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם [השוו: בש"פ 1765/16 פרקש נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (17.3.2016); בש"פ 9888/16 קוגמן נ' מדינת ישראל, פסקה 13 והאסמכתאות שם (3.1.2017); בש"פ 1495/17 מדינת ישראל נ' זאודי, פסקה 19 (21.2.2017)].

14. בענייננו, בית המשפט המחוזי הורה על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר, ובהמשך קבע על יסוד המלצת שירות המבחן כי אין לשחררו לחלופה בדמות של מעצר בית. יחד עם זאת, כאמור, בית המשפט נעתר לבקשת בא-כוחו של העורר והורה על עריכת תסקיר נוסף אשר יבחן את חלופה טיפולית שיקומית בתחום הסמים, שהוצעה על ידו, עד ליום 25.9.2017. העורר לא הפנה את טענותיו בערר זה נגד החלטותיו של בית המשפט המחוזי בכל הנוגע לחלופות המעצר ומשכך אינני מוצא מקום להתערב בהן. למעלה מן הצורך, יצוין כי בהתחשב בעברו הפלילי המכביד של העורר ובהמלצתו השלילית של שירות המבחן סבורני כי צדק בית המשפט בהחלטתו שלא לשחררו למעצר בית. כמו כן, לשיטתי, החלטתו של בית המשפט להורות על עריכת תסקיר נוסף בעניינו של העורר לבחינת היתכנות חלופה טיפולית שיקומית, מוצדקת אף היא.

15. סוף דבר, דין הערר להידחות.

ניתנה היום, כ' באלול התשע"ז (11.9.2017).

שׁוֹפֵט
